

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra PHILETS FORSLAG OM PEBERSVENDENE, SOM VIST VIL BLIVE IVÆRKSAT (1771)

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 70. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald04val-shoot-idm139761564378000/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

som der staar Nummer paa, (thi at hun undertiden skulde gaae, er nu slet ikke at tilnode ham); enten maae han lade den Mund, som er bestemt til at kysse af ham, vanhelliges ved Porcelaine, som er kommet fra andre Steder end Japan eller Dresden, og det Lægeme, som han værdiger sin Omfavnelse, hvile paa andet end Fløiel og Silke, kort: han maae enten i hundrede Ting overtræde Velanstændigheden, eller han maae have Midler med sin Kone. Men en fornemme Mands Datter, som tillige har Midler, staaer, som man veed, ikke saa lige tilrede for en Jordsvamp. Far vel min Herre! Jeg skal have Dem i Erindring.

Den anden Herre, som jeg for den smukke Ordens skyld vil kalde Herr B. er af ganske anden Malm. Hans Oldefader kan han vel ikke erindre, thi han var kun en god ærlig Bondefoget i Overbye. Men hans Herr Grandpapa kom, ved i nogle Aar som Forvalter og Forpægtar at udsue alle Bønderne i en Omkreds af fire Mill, saavit, at han ødelagde tre af sine Principaler og købte sig ligesaa mange Herregaarde. Her aad og drak hans adelige Naboer saa længe med ham, indtil de bleve fede, og han blev Conferenceraad. Hans Herr Søn, vor B**s naadige Papa lod i nogle Aar sig og sine Fenge slæbe rundt omkring i Europa. Han kom hjem baade med Indsigter og Penge til sit Fædreland, men Ulykken var at de første var alle pakkede i hans Hofmester og de sidste alle i hans Secretair, saaledes, at da den ene blev befordret, og den anden befordrede sig selv, var han hverken klog eller rig meer. Imidlertid blev han Conferenceraad, giftede sig, fordøiede to af sine Herregaarde, avlede Herr B*** og døde. Denne værdige Sønesøn af sin Grandpapa, havde gjort vel imod sig selv og imod Staten, om han med sine faa men tilstrækkelige Midler, for lang Tid siden havde slaet sig til Roelighed paa sin overblevne Herregaard, giftet sig med sin Forvalters Datter, og formeret

Verden, om ikke just med rige og fornemme dog med sunde, stærke og arbejdssomme Børn. Denne Vei til at blive lykkelig og nyttig, staaer ham for en kort Tid aaben endnu, nemlig saalænge som hans Forvalter endnu ikke kan jage ham fra Gaarden og købe den selv; hvorpaa han dog arbejder af alle Kræfter. Men Herr B*** har uagtet sin maadelige Forstand — om hvilken jeg i Forbigaaende maae erindre, at den slet ikke har tiltaget i denne Familie, men endnu er den samme hverken større eller mindre, end Bondefogdens i Overbye — Han har uagtet sin temmelig maadelige og daglig aftagende Formue, dog hidindtil ikke kundet forlade sine ærgierrige Hensigter. Han troer, at han blev en alt for uværdig Pøde i sin høie Familie, om han ikke i det mindste døde som Etatsraad. Hvorledes skal han blive det? Giøre sig fortient dertil? Der er ikke at tænke paa. Kiøbe sig dertil? Saa blev han reent ødelagt, og det lader sig desuden ikke saa let giøre som før. Men hans Frue Moder har fra hans Vugge af idelig sagt ham for, at han vist vilde giøre sin Lykke hos Fruentimmer, og at han ret var skabt til at giøre et stort Partie. Dette holder han for et Orakel, og nu til Paaske bliver det fiorten Aar at han støber omkring i alle fornemme Huse, for at finde en Frøken, hvis Fader vilde forbarme sig over ham, og forhjelpe ham til den høie Ret at sørge over sin Datter med Pleureuser, naar hun døde, hvilket han, i forbigaaende sagt, just af samme prisværdige Længsel ønskede, at det ei maatte vare for længe. Han bliver virkelig taalt i en Deel store Huse, fordi han kan spille Quadrille, i en Deel andre fordi han er en Nar, og i andre igjen fordi man er for høffig til at vise ham Døren. Men hvad Frøkenen og Pleureuserne anbelanger? Ja min Herre, dersom De vil følge mit Raad — men De haster, man venter Dem i Selskab; jeg vil ikke opholde Dem. Saameget vil jeg kun sige, at De giør meget vel, om De endnu i Morgen

reiser paa Godset og gifter Dem med Forvalterens Datter.

Hvad i al Verden er det for en Maskine, som vakler mig saa langsom i møde, og strekker sig paa saa mange Maader? Hojoh! — Gud bevare os, min Herre, De kommer os alle til at gabe! Ak! — Det er den rige, den gode ærlige Herr C***, som nu sover, og fordøier i sit tredivte Aar; thi at han lever kan man ikke sige, uden at tale uegentlig. Det er nu ti Aar, at han hver Morgen, naar han skal klædes i, er betænkt paa at gifte sig, og det er netop lige saalænge, at han en Timej derefter glemmer det igien. De mange Besværligheder, som ere forbundne med den kiere Egtestand, og især de skrækkelige Tilberedelser turde vel tilsidst forlede ham til reent at forlove det, om man ikke i Tide forebygger denne Ulykke. Kom nærmere min Herre! Hvi seer De saa suurt? Har jeg forstyrret Dem i deres Søvn? Men det var min Hensigt, at gløre Deres hele øvrige Levetid, saa roelig, saa magelig, saa sød, at De neppc selv skulde vide at De var til paa Jorden. De smiler allerede. Nu got. Jeg kender en dydig Pige, det er sandt, hun er fattig, men De er overmaade rig, og som jeg er overbeviist, intet mindre end gierrig. Men hun vil være saa taknemmelig, ifald De gjør hendes Lykke, og saa omhyggelig for Dem, og pleie Dem saa got, at De ikke engang skal have nødig at putte den Mad i Munden som De spiser. Ja, siger De, naar jeg kun vil frie for Dem, og besøge alle Anstalterne, og skaffe Dem Bruden med alt sit Tilbehør i Huset, og bestille Vielsen, og — Ja ja min gode Herr C***, det skal altsammen blive besørgt. Men meer maac De heller ikke begiere — thi — God roelig Nat! — Han var føielig nok! Men det er han altid! Han gider ikke sige derimod, og dette smigrede ham, men i Morgen har han glemt alting.

Hvoraft leer De saa overgivet min unge Herr v. D.? Parbleu, siger De, af det pedantiske Indfald